

Konstanteno kaj la Edikto de Milano

(Giovanni Daminelli)

Ĉi-jare oni memorigas la 17an jarcenton de la Edikto de Milano (313-2013). Temas pri edikto de toleremo, per kiu, la du imperiestroj, Konstanteno de la Okcidenta Romia Imperio kaj Licinjo de la Orienta Romia imperio, donis al la kristanoj la liberon profesii sian religion.

Por kompreni la Edikto de Milano, nomata ankaŭ Edikto de Toleremo aŭ Edikto de Konstanteno, ni devas priksideri la tiamajn historiajn cirkonstancojn.

Dudek jaroj antaŭe, en la jaro 293, la imperiestro Diokleziano por pli bone protekti la Roman Imperion disigis ĝin unue en du partoj: la Orienta Imperio, kaj la Okcidenta Imperio kaj poste disigis ĉi tiujn ankoraŭ en aliaj du partoj unu regata de imperiestro nomata *aŭgusto* kaj la alia de imperiestro nomata *cezaro* (vic-aŭgusto).

Sume la romia imperio estis disigita en kvar tetrarkejoj. Iliaj ĉefurboj ne estis en la centro, sed sufiĉe proksimaj al la landlimoj por pli rapide interveni kontraŭ la malamikoj.

La *aŭgusto* de la Orienta imperio estis Diokleziano mem kun ĉefurbo *Nicomedia*, kaj la *cezaro* estis Galeno kun ĉefurbo Sirmium.

La *aŭgusto* de la Orienta Imperio estis Massimiano kun ĉefurbo *Mediolanum* (Milano), kaj la *cezaro* estis Konstanco Kloro (patro de Konstanteno) kun ĉefurbo *Augusta Trevirorum* (Treviri).

En la jaro 305 Diokleziano kaj Massimiano abdikis kaj la du *cezaroj*, Galerjo kaj Konstanco Kloro, iĝis *aŭgustoj*, kiuj elektis siavice la du novajn *cezarojn*.

Christmon

Post la morto de Konstanco Kloro en la jaro 306 kaj de Galerjo (memoru ĉi tiu nomo) en la jaro 311, okazis ĥaoso, por konkeri la regnado unue de la okcidenta kaj poste de la orienta imperioj.

Fine en la jaro 312 kun la batalo de Ponto Milvjo apud Romo, Konstanteno venkas kontraŭ Massenzio kaj iĝas *aŭgusto* de la tuta okcidenta imperio.

La postan jaron Licinjo iĝas *aŭgusto* de la tuta orienta imperio, do fine restas nur du imperiestroj.

La batalo de Ponto Milvjo estas fama, ĉar oni rakontas ke antaŭ la batalo Konstanteno havis vizon de la signo de Kristo kun la skribo: "Per ĉi tiu signo vi venkos". Pro tio li metis tiun signon sur la insignoj de sia armeo antaŭ la batalo. Temas pri la tielnomata "Kristmon".

En la jaro 313 por starigi bonajn rilatojn inter la du Imperioj, Konstanteno proponis geedziĝon inter sia fratino Konstanka kaj la imperiestro Licinjo.

Licinjo akceptis kaj la du imperiestroj renkontiĝis en Milano por la nupto.

Dum ĉi tiu renkontiĝo ili proklamis ĉi tiun edikton kaj sendis ĝin al ĉiuj provincoj.

Verdire ne temis pri vera edikto, sed pri reskripto de la tiel nomata Edikto de Tesaloniko (aŭ de Galerjo) proklamita de Galerjo en la jaro 311.

Galerius

Galerjo estis tre aktiva persekutanto de la kristanoj (li inspiris la grandan persekuton de Diokleziano), sed, kiam li estis mortonta, li komprenis, ke per la persekutoj li atingis la kontraŭan celon: pro la persekutoj, la nombro de la kristanoj, anstataŭ malkreski, plimultiĝis.

Pro tio li, antaŭ morti, haltigis la persekuton kaj proklamis edikton por doni al la kristanoj la rajton konfesi libere sian kredon, sub la sola kondiĉo, ke ili preĝu por la imperiestro.

En ĉi tiu dekreto li aperas kiel venkito.

Male Konstanteno, kiu estis la inspirinto de la Edikto de Milano, vidis la oportunecon doni al la kristanoj la plenan liberon. Al la Edikto de Galerjo li aldonis aliajn dispoziciojn. En la dua parto de sia sia reskripto, li ordonis, ke estu redonataj la havaĵojn konfiskitajn al la Eklezio. La plej multo de ĉi tiuj havaĵoj konsistis en preĝejoj, kunvenejoj aŭ aliaj konstruaĵoj.

Sed ĉi tiuj havaĵoj havis novajn proprietulojn, pro tio la dekreto deklaras, ke ĉi tiuj devas esti repagitaj de la Ŝtata trezorejo.

En la teksto oni ripetas plurfoje, ke la liberon, ne estas donita nur al la kristanoj, sed ankaŭ al la aliaj, sed oni ne diras, kiuj estas la aliaj. Certe ne la paganoj, ĉar ili jam estis liberaj. La romianoj estis toleremaj pri la religioj de la submetitaj popoloj kaj ankaŭ pri la hebrea religio. Pro tio oni povas subteni, ke la edikto estis precipe por la Kristanoj.

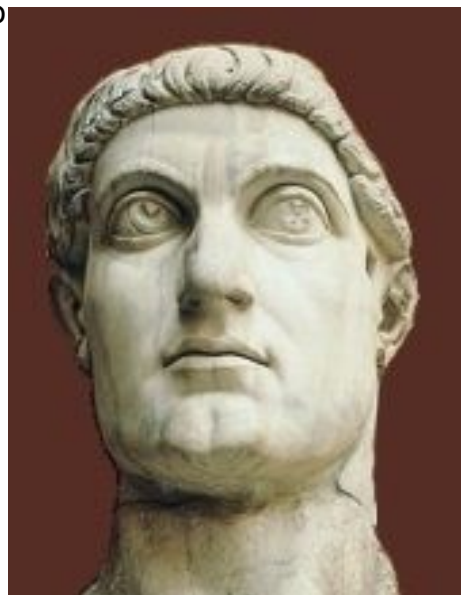
Kial la kristanoj estis persekutitaj?

Komence la kristanismo estis konsiderata kiel sekto de la hebrea religio, ĝi do ne estis religio pro tio ĝi estis kelkfoje persekutata de kelkaj lokaj guberniestroj. Sed en la tria jarcento, kristanismo jam estis disvastiĝinta ekster la hebrea popolo, kaj, aliflanke, la religio de la romianoj iĝis preskaŭ monoteisma, ĉar ĉe ili superregis la kulto de Jupitero venerata en Romo sur Kapitolo. La penso de la imperiestroj estis: Jupitero ĉiam protektis la Roman Imperion kaj faris ĝin granda, se ni konsentus la kulton de Kristo, Jupitero povus abandoni nin.

Sed jam la mortonta Galerjo komprenis, ke Kristo estas tro forta, pro tio la persekutoj estas senutilaj.

Konstanteno konstatis, ke li estis venkinta dank'al Kristo. En sia parolado okaze del la koncilio de Nicea (jaro 325) li diris:

"De kiam mi elektis Kriston, mi ĉiam venkis. Okazis neniu malpliigo de la Roma Imperio, eĉ, dank'al mia agado, ĝi fartas pli bone ol antaŭe. Mi eliminis ĉiujn miajn konkurantojn kaj reunuigis ilin sub mi, mi redonis la pacon al la imperio, plu ne estas uzurpatoroj, nek intercivitanaj militoj. Ĉi tio montras, ke mi bone elektis, kaj ke ni ne bezonas Jupiteron, sed Kristo estas la Dio, kiun ni bezonas".

Costantinus

Fakte Konstanteno en la jaro 324 militis kontraŭ Licinjo, venkis, kaj reunuigis la imperion. (La postan jaron li ordonis la mortigon de Licinjo kaj de liaj familianoj).

Sed kio okazis post la Edikto?

Vere la imperiestro protektis la novan religion, sed ankaŭ entrudiĝis en ĝiajn aferojn. Ekzemple li kunvokis la Koncilio de Nicea.

Kostanteno mortis en la jaro 337 post la fondo, en la jaro 331, de la nova ĉefurbo de la imperio: Konstantinopolo

Post lia morto la Romia Imperio, estis denove disigita. Estas rimarkinde, ke, en la jaro 380 la imperiestroj Graziano, Valentiniano kaj Teodozio promulgis la Edikton de Tesaloniko, kiu deklaris la kristanan Nicean Kredon oficiala religio de la Imperio, pro tio oni komencis persekutojn, ĉi foje kontraŭ arianismo kaj paganismo.

Sed tio estas kontraŭ la Edikto de Konstanteno, kiu donis la liberon praktiki sian religion al ĉiuj.

Komenciĝas longa epoko de reciproka entrudiĝo inter politiko kaj religio. Por la Katolika Eklezio, tio daŭris ĝis la jaro 1871, kiam la novnaskita Itala Regno konkeris kaj nuligis la Papan Ŝtaton. Tio kaŭzis kravan suferon kaj kontrastojn en la kristana mondo, sed, kiel diris Papo Paŭlo VI en 1971 okaze de la centjariĝo de tiu evento: *“Ni devas danki la dian providencon por la liberigo de la Papa Ŝtato el ĉiuj teraj zorgoj”*.

La Edikto de Milano estigis novan epokon en la vivo de la Eklezio, sed ne forigis la persekutojn.

Oni diras, ke en la lasta jarcento la nombro de la martiroj pro la fido estas multe pli granda ol tiu de la jarcentoj antaŭ la Edikto de Milano. En multaj partoj de nia mondo estas kristanoj, kiuj perdas sian vivon por ne resigni sian fidon. Sed ankaŭ en nia okcidenta mondo, kies radikoj estas kristanaj, la kristanoj spertas aliajn formojn de martirigo estigitan de kulturo kontraŭkristana.

Pro tio la kristanoj suferas ekskludon, mokadon, falsajn akuzojn, diskriminaciojn.

Tio ne devas mirigi nin. Kiel en la tempoj de la romia imperio, ni proponas alian Dion, kiu kontraŭstaras la dion de ĉi tiu mondo.

Ni memoru la vortoj de Jesuo en la parolado de la ebena:

“Beataj vi estos, kiam oni vin malamos, riproĉos kaj malestimos vian nomon kiel malbonan, ĉar vi kredis je la Filo de la homo”,

kaj poste li aldonas:

“Ve al vi, kiam ĉiuj homoj parolos bone pri vi, ĉar tiel same faris viaj patroj al la falsaj profetoj.”

Ĉi tiuj vortoj komprenigas al ni, ke ni estas sur la bona vojo kaj tio devas feliĉigi nin.

www.ueci.it